

Małe Instytucje Płatnicze rok po wdrożeniu

Raport zgodny ze stanem na dzień 03.07.2019r.

Przedstawione w raporcie dane statystyczne pochodzą z rejestrów publikowanych przez KNF oraz KRS i CEiDG.

Raport przygotowany przez:

Legal Geek Sp. z o.o.

ul. Obrońców Westerplatte 2-4/1

81-706 Sopot

Od **20 czerwca 2018 roku**, tj. od implementacji PSD2 w Polsce, podmioty, które chcą świadczyć usługi płatnicze, np. wykonywać transfery pieniężne, mogą ubiegać się o nową „licencję” – **Małą Instytucję Płatniczą, czyli skrótowo MIP**.

MIP jest alternatywą dla Krajowych Instytucji Płatniczych, znacznie łatwiejszą w uruchomieniu, wymagającą mniejszych nakładów, zarówno finansowych, jak i organizacyjno-prawnych. Mała Instytucja Płatnicza **może realizować większość usług, które do tej pory zastrzeżone były dla „dużych”**, tj. krajowych instytucji. Może m.in. wydawać instrumenty płatnicze (np. aplikacje mobilne) czy prowadzić rachunki – tych usług nie mogły i nadal nie mogą realizować bardzo popularne w Polsce biura usług płatniczych. Jest ona więc **świetnym startem dla FinTechowych startupów**, dla których uzyskanie właściwej licencji KNF do tej pory wydawało się zbyt czasochłonne, a przede wszystkim zbyt kosztowne.

Dziś – rok po wejściu w życie nowych przepisów – możemy chyba śmiało powiedzieć, że **największą zmianą jaka miała miejsce** było nie tyle dostosowanie nas do PSD2 (w tym wprowadzenie bardzo innowacyjnych usług opartych o dostęp do rachunku), co **wprowadzenie nowego rodzaju dostawcy usług płatniczych**, małej instytucji płatniczej, czyli MIP.

Co prawda ograniczona licencja dostawcy usług płatniczych funkcjonowała w Polsce już wcześniej, niemniej **biura usług płatniczych** (bo o nich mowa) **mogą świadczyć wyłącznie usługi przekazu pieniężnego**, co sprawia, że dla rozwiązań FinTech są raczej mało przydatne. O ile BUPami zostawały głównie punkty kasowe, świadczące usługi tzw. *billpayments*, to **w przypadku MIP mamy do czynienia z projektami bardzo innowacyjnymi**.

Wśród MIPów mamy zarówno **ciekawe rozwiązania płatnicze** (np. prowadzony przez spółkę ePłatności serwis Tipeo – bramkę płatniczą dla influencerów i twórców internetowych), jak również **giełdy kryptowalut**. Obsługując liczne podmioty, które albo już są MIPami, albo ubiegają się o wpis do rejestru **widzimy, jak wielki potencjał tkwi w małej instytucji płatniczej** i jak bardzo konkurencyjne mogą one być wobec „dużych” krajowych instytucji płatniczych.

Naszym zdaniem 25 zarejestrowanych MIPów w ciągu roku (a do września, kiedy faktycznie upłynie rok od dokonania pierwszego wpisu do rejestru MIP zapewne KNF zarejestruje kilka kolejnych instytucji) to **olbrzymi sukces** tej ograniczonej licencji dostawcy usług płatniczych. Co więcej, wraz z upływem czasu, wedle naszej wiedzy **przybywa podmiotów zainteresowanych uzyskaniem statusu MIP**.

Widząc ten sukces postanowiliśmy **podsumować rok funkcjonowania licencji małej instytucji płatniczej**. Mamy nadzieję, że nasz raport będzie dla Państwa **interesującym źródłem wiedzy i przybliży Wam działalność małych instytucji płatniczych**.

Tomasz Klecor
Partner zarządzający **Legal Geek**
Prawnik FinTech

Co znajdziesz na kolejnych stronach raportu?

01. Słowniczek skrótów	5
02. O MIPach słów kilka	6
03. Ile jest MIPów?	8
04. Gdzie znajdziemy najwięcej MIPów?	9
05. Jakie miejscowości wybierają MIPy na swoją siedzibę? ...	12
06. Jakie usługi płatnicze świadczą MIPy?	13
07. Jaką formę działalności mają MIPy?	14
08. Statystyczny MIP	15

01. Słowniczek skrótów

AIS

Account Information Service, czyli usługa dostępu do informacji z rachunku, w ramach której dostawca trzeci (TPP) uzyskuje wgląd do historii transakcji dokonywanych przez klienta za pośrednictwem rachunków płatniczych prowadzonych przez inne podmioty (np. banki).

AML/CFT

Są to działania podejmowane przez instytucje finansowe w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu. Procedury AML określone są między innymi przez unijną dyrektywę AML IV oraz polską ustawę.

BUP

Biuro Usług Płatniczych to podmiot wpisany do rejestru KNF, który na mocy licencji może świadczyć na terenie Polski usługę przekazów pieniężnych. BUP jest działalnością stosunkowo niewielką – łączna wartość wykonanych transakcji nie może przekraczać 500 tys. EUR.

KIP

Krajowa Instytucja Płatnicza to podmiot, który może świadczyć wszystkie usługi płatnicze, w tym również emitować pieniądź elektroniczny. KIP musi posiadać odpowiednie zezwolenie i być wpisany do rejestru dostawców usług płatniczych KNF.

PIS

Payment Initiation Service, czyli usługa inicjowania transakcji płatniczej polegająca na zleceniu przez dostawcę trzeciego (TPP) wykonania w imieniu klienta transakcji za pośrednictwem jego rachunku prowadzonego przez innego dostawcę (np. bank).

PSD2

Payment Services Directive 2 to druga unijna dyrektywa w sprawie usług płatniczych, która ma ułatwiać rozwój płatności bezgotówkowych oraz zwiększać ochronę konsumentów przed nadużyciami.

TPP

Third Party Provider, czyli podmiot trzeci posiadający stosowną licencje dostawcy usług płatniczych, oferujący usługi AIS i PIS. Zgodnie z wymogami PSD2 każdy rachunek dostępny online powinien być również dostępny dla TPP.

02. O MIPach słów kilka

Czym jest MIP?

Mała Instytucja Płatnicza działa na podobnej zasadzie jak Krajowa Instytucja Płatnicza (KIP), ale wymogi regulacyjne w stosunku do MIP są mniej rygorystyczne. Dzięki temu więcej podmiotów może uzyskać niezbędne licencje.

Co ważne, MIP może oferować klientom niemal wszystkie usługi, które dotychczas były zarezerwowane wyłącznie dla KIP (nie może jedynie działać jako tzw. TPP i oferować usług opartych o dostęp do rachunku).

Wprowadzenie Małych Instytucji Płatniczych otwiera nowe możliwości przed podmiotami rynku finansowego, zwłaszcza tymi, które dotychczas działały jako BUP i nie mogły realizować większości usług płatniczych. Uzyskanie nowej licencji pozwala na prowadzenie rachunków płatniczych, wydawanie instrumentów płatniczych czy świadczenie usług acquiringu.

Co może, a czego nie może robić MIP?

✓Może:✓

- ✓ prowadzić rachunki użytkowników (do 2000 EUR),
- ✓ dokonywać transakcji płatniczych (max wartość 1 500 000 EUR/msc),
- ✓ wydawać instrumenty płatnicze (np. aplikacje mobilne),
- ✓ przyjmować płatności instrumentami płatniczymi (np. kartami) dla innych podmiotów,
- ✓ wymieniać waluty na potrzeby transakcji,
- ✓ udzielać kredytów płatniczych,
- ✓ prowadzić działalność inną niż płatnicza.

✗Nie może:✗

- ✗ świadczyć usług dostępu do informacji o rachunku (AIS),
- ✗ świadczyć usług inicjowania płatności z cudzego rachunku (PIS),
- ✗ emitować pieniądza elektronicznego,
- ✗ inwestować przechowywanych środków,
- ✗ prowadzić działalności poza Polską.

Wymagania względem MIP

Kapitał zakładowy

MIP nie musi być spółką kapitałową. Nie musi również spełniać żadnych dodatkowych wymogów poza tymi wynikającymi z Kodeksu Spółek Handlowych.

Osoba zarządzająca

Osoba zarządzająca nie może być karana. Nie ma za to wymogu posiadania doświadczenia czy wykształcenia w zakresie zarządzania instytucją płatniczą.

Dokumentacja

Procedura uzyskiwania licencji jest uproszczona. MIP musi posiadać odpowiednią dokumentację, na którą składają się przede wszystkim:

- wykaz usług, które chce świadczyć MIP wraz ze schematem graficznym,
- program działalności,
- plan finansowy,
- procedury zarządzania ryzykiem,
- procedury AML/CFT,
- procedury rozpatrywania reklamacji.

Nie ma konieczności składania w KNF żadnych dodatkowych oświadczeń dotyczących właścicieli, zarządu czy powiązań kapitałowych.

Co grozi za prowadzenie działalności bez licencji?

Za świadczenie usług płatniczych bez właściwej licencji grozi **kara pieniężna do 5 000 000 zł**. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie takiej działalności może również zostać skazana nawet na **2 lata więzienia**.

W przypadku podejrzenia o prowadzenie działalności bez uprawnienia Komisja Nadzoru Finansowego wpisuje taki podmiot na listę ostrzeżeń publicznych i składa zawiadomienie do właściwej prokuratury. W praktyce wpis na listę ostrzeżeń najczęściej powoduje m.in. wypowiedzenie przez banki umów rachunku bankowego (może to skutkować też wypowiedzeniem linii kredytowych) oraz znaczne szkody wizerunkowe i utratę klientów.

03. Ile jest MIPów?

W momencie zamykania tego raportu, w **rejestrze małych instytucji płatniczych figurowało 25 przedsiębiorstw**. Pierwsze pięć podmiotów zostało wpisane do rejestru we wrześniu 2018 roku, 3 miesiące po rozpoczęciu stosowania ustawy wdrażającej MIPy. Wynika to z ustawowego okresu, przez który KNF prowadzi postępowanie przed przyznaniem licencji oraz dokonaniem wpisu do rejestru – w przypadku Małych Instytucji Płatniczych, licząc od założenia kompletu dokumentów, wynosi on właśnie 3 miesiące.

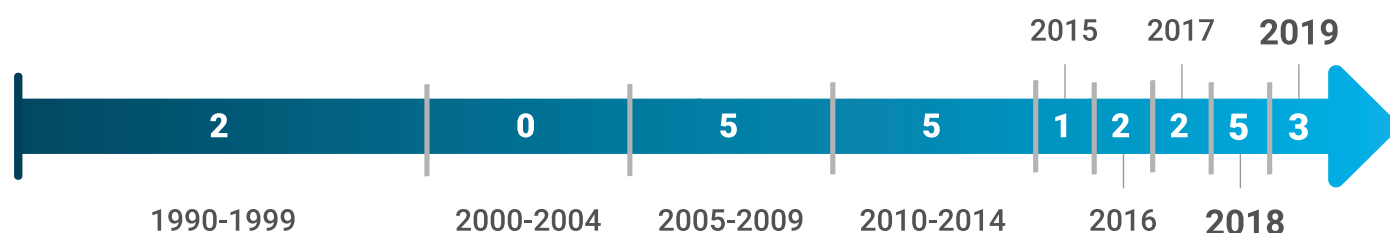

Kolejne MIPy wpisane zostały w październiku oraz w grudniu, dzięki czemu **z końcem 2018 roku na licencji Małej Instytucji Płatniczej działało 10 przedsiębiorstw**. W 2019 roku zdecydowanie wzrosła dynamika dokonywania wpisów przez KNF – w pierwszym kwartale licencję otrzymało kolejne 10 podmiotów. Dzięki temu pod koniec marca, po 9 miesiącach od wprowadzenia MIPów, usługi płatnicze w tym charakterze świadczyło już 20 przedsiębiorstw. W drugim kwartale 2019 roku do rejestru wpisano kolejne pięć podmiotów.

Rys. 1. Kiedy wpisywano MIPy do rejestru?

Ciekawie przedstawia się również zestawienie lat, w których powstawały przedsiębiorstwa aktualnie posiadające status MIP. **Aż 13 z nich to młode podmioty**, które rozpoczęły swoją działalność w ciągu ostatnich czterech lat, z czego osiem z nich w 2018 i 2019 roku. Wśród MIPów znajdziemy również dwa przedsiębiorstwa założone w latach 90. poprzedniego wieku.

Rys. 2. W którym roku założone zostały podmioty będące aktualnie MIPami?

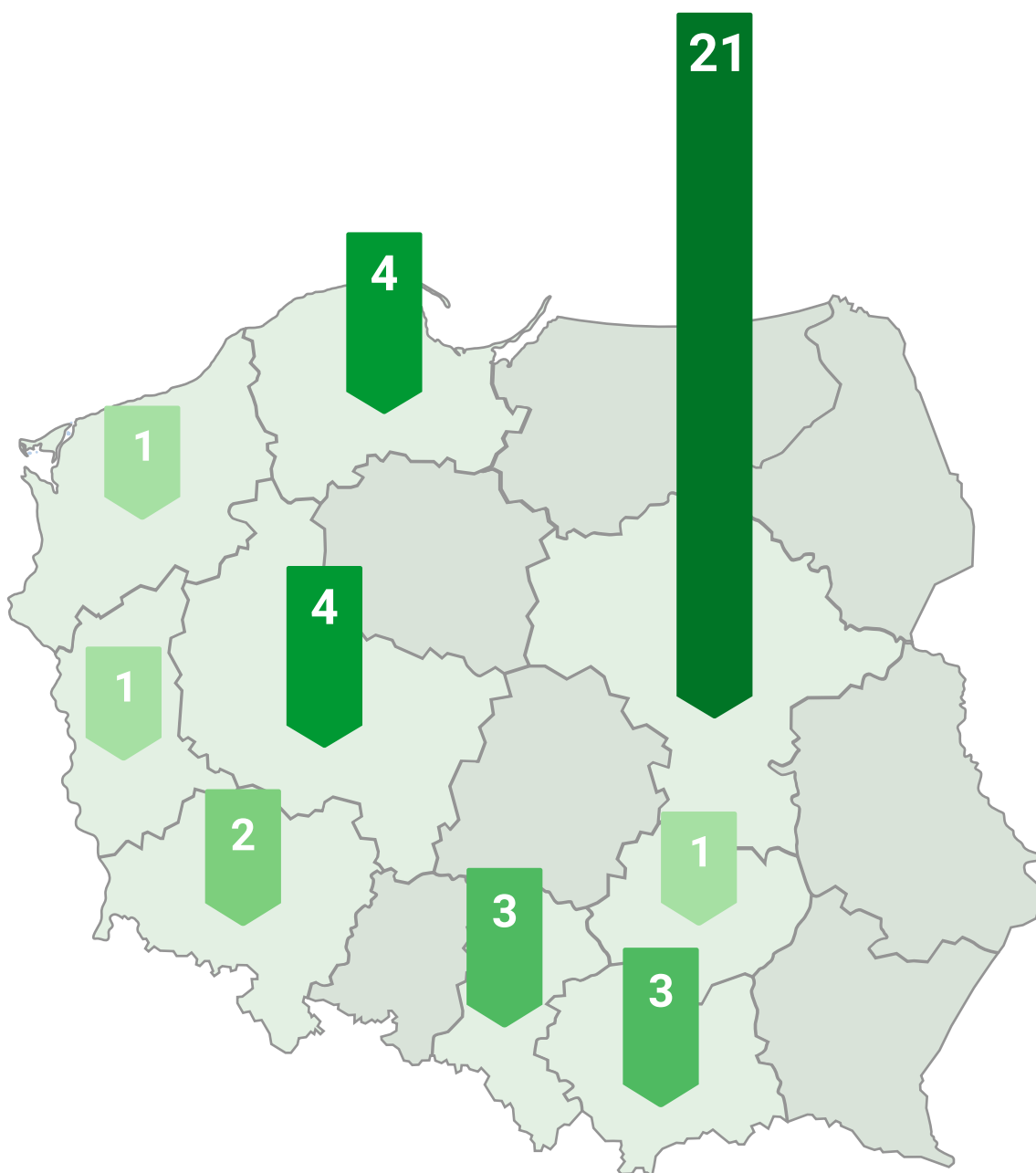
04. Gdzie znajdziemy najwięcej MIPów?

Rys. 3. Rozmieszczenie MIPów w Polsce

Zdecydowanie **najwięcej Małych Instytucji Płatniczych znajdziemy na Mazowszu** - swoją siedzibę ulokowało tu aż 11 spośród 25 MIPów, z czego aż dziesięć w samej Warszawie. Na drugim miejscu wśród najbardziej obfitujących w Małe Instytucje Płatnicze województw, z czterema podmiotami działającymi w tym charakterze, plasuje się małopolskie. „Podium” zamyka województwo śląskie, gdzie znajdziemy trzy MIPy.

Po dwie Małe Instytucje Płatnicze działają na Pomorzu i w Wielkopolsce. W województwach zachodniopomorskim, kujawsko-pomorskim oraz dolnośląskim z licencji Małej Instytucji Płatniczej korzysta jeden podmiot. W pozostałych ośmiu województwach nie znajdziemy siedziby ani jednego MIPa.

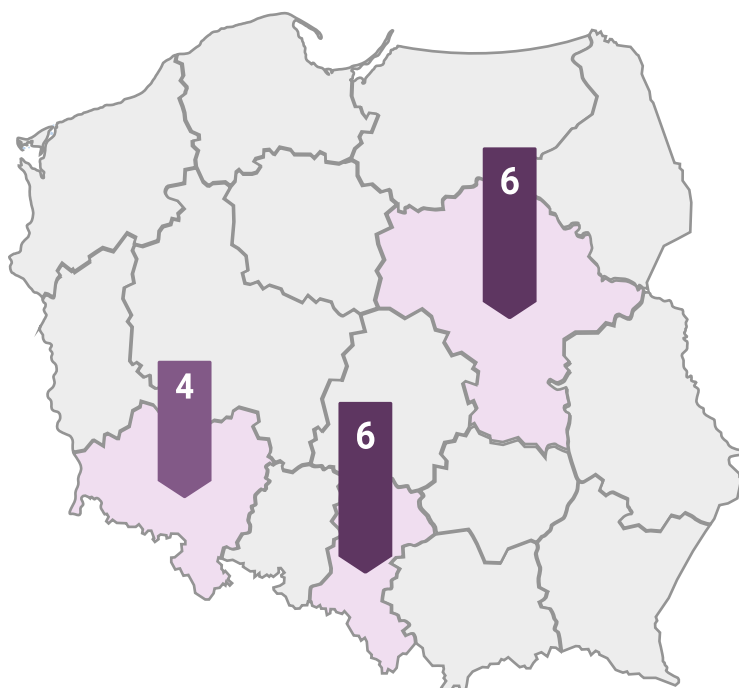

Rys. 4. Rozmieszczenie KIPów w Polsce

Podobnie sprawa wygląda z rozmieszczeniem Krajowych Instytucji Płatniczych – tych również **najwięcej, bo aż 21 z 40 zarejestrowanych, znajdziemy w województwie mazowieckim**. Po cztery KIPy funkcjonują na Pomorzu i w Wielkopolsce, zaś w województwach małopolskim i śląskim znajdziemy trzy podmioty działające na licencji Krajowej Instytucji Płatniczej.

Na Dolnym Śląsku ulokowały się dwa KIPy, zaś w województwach zachodniopomorski, lubuski i świętokrzyski swoją siedzibę ma jedna Krajowa Instytucja Płatnicza. W pozostałych regionach nie znajdziemy żadnego KIPa.

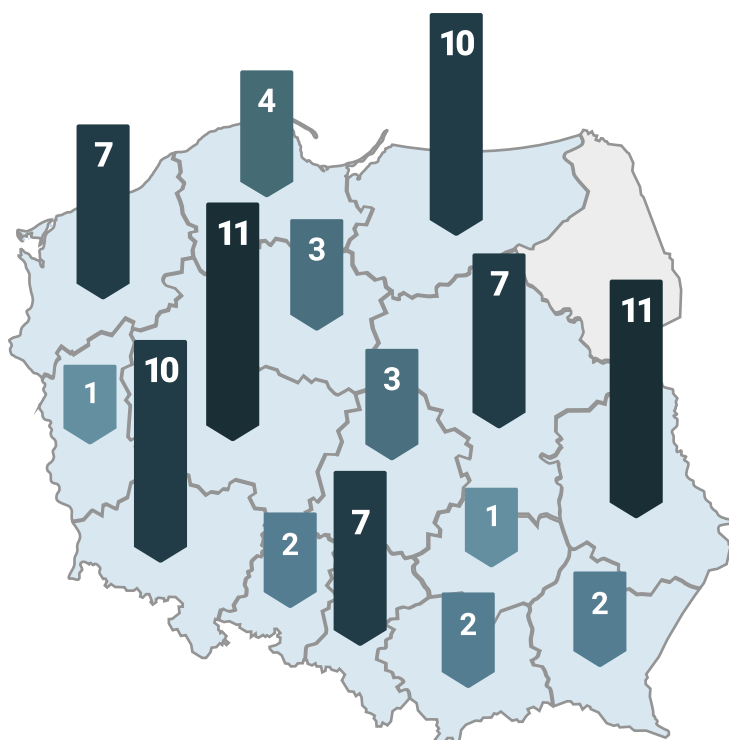
Patrząc na rozmieszczenie MIPów i KIPów widać, że **we wschodniej i w centralnej części Polski (poza Mazowszem i Kujawami) nie znajdziemy żadnej instytucji płatniczej**.

Rys. 5. Rozmieszczenie oddziałów MIP w Polsce

MIPy mogą prowadzić swoją działalność również poprzez oddziały, na co zdecydowały się do tej pory **tylko trzy podmioty**. Aktualnie funkcjonuje 16 oddziałów Małych Instytucji Płatniczych, które znajdują się w trzech województwach: po sześć oddziałów w mazowieckim i śląskim oraz cztery w dolnośląskim.

Co ciekawe, **każdy z trzech MIPów wszystkie swoje oddziały ulokował w jednym mieście** (tj. Płocku, Częstochowie lub Świdnicy). Co więcej, **wszystkie MIPy posiadające oddziały świadczą wyłącznie usługę przekazu pieniężnego**.

Rys. 6 Rozmieszczenie agentów MIP w Polsce

Poza swoim oddziałem, MIP może również świadczyć usługi płatnicze za pośrednictwem agentów – z **tej możliwości korzysta niewiele Małych Instytucji Płatniczych, bo tylko cztery**. Aktualnie w Polsce działa 81 agentów MIP, z czego **aż 76 z nich wspiera działalność jednego MIPa** – sopockiej spółki zajmującej się przekazami pieniężnymi.

Agenci Małych Instytucji Płatniczych są równomiernie rozmieszczeni na terytorium Polski – **jedynym województwem, w którym nie funkcjonuje jeszcze żaden agent MIP jest podlaskie**. Działają oni zarówno w dużych miastach, jak i niewielkich miejscowościach.

05. Jakie miejscowości wybierają MIPy na swoją siedzibę?

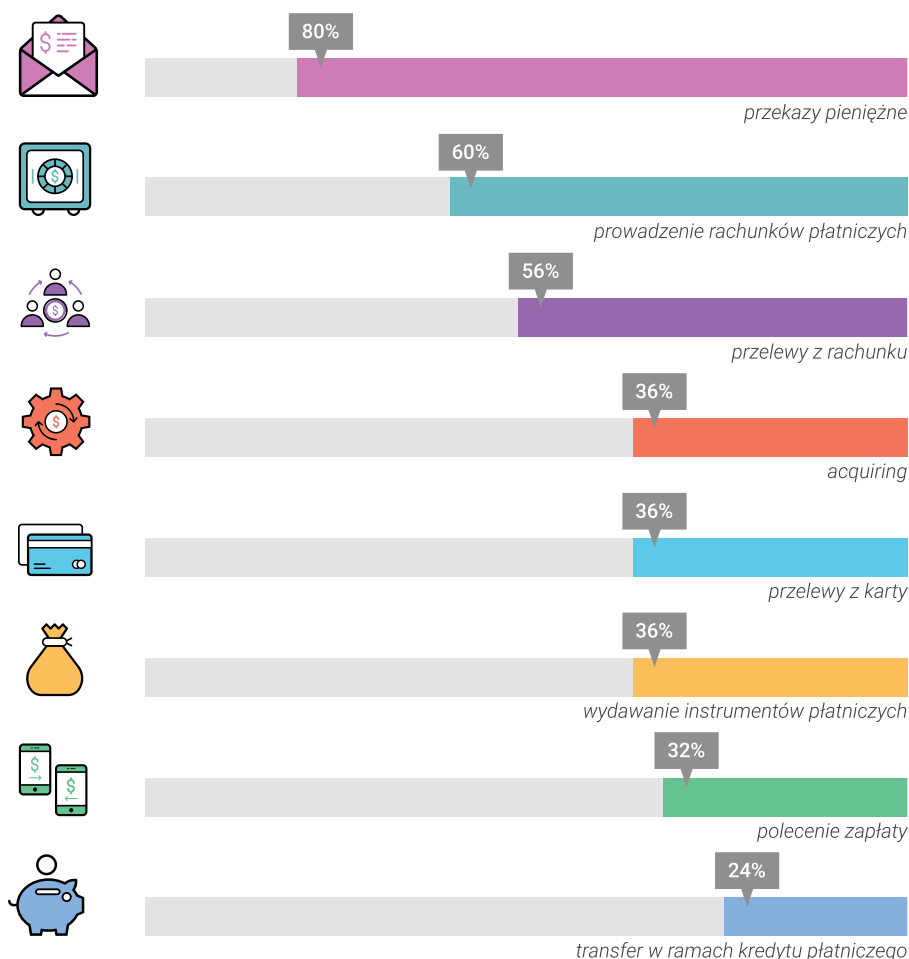
Rys. 7. Wielkość miejscowości, w których znajdują się siedziby MIPów

Podmioty działające w charakterze Małych Instytucji Płatniczych najczęściej mają swoje siedziby **w dużych miastach**. Zdecydowana większość z nich, bo **aż 10 MIPów mieści się w Warszawie**. Kilka podmiotów znajdziemy również **w Krakowie i Poznaniu**.

Trzy MIPy znajdziemy w miastach, gdzie liczba ludności plasuje się w przedziale między 300 tys. a 500 tys. – są to Gdańsk, Szczecin i Bydgoszcz. Tyle samo Małych Instytucji Płatniczych mieści się w miejscowościach, gdzie mieszka mniej niż 300 tys., ale nie mniej niż 100 tys. osób. Co ciekawe, wszystkie z nich mieszczą się w województwie śląskim i są to Katowice, Częstochowa oraz Sosnowiec.

Cztery MIPy znajdują się w mniejszych miejscowościach, gdzie mieszka nie więcej niż 100 tysięcy osób. Są to przede wszystkim miasta: Sopot, Świdnica i Andrychów, ale również niewielka mazowiecka wieś Biała (ok. 2,5 tysiąca mieszkańców).

06. Jakie usługi płatnicze świadczą MIPy?

Rys. 8. Usługi płatnicze świadczone przez MIPy

Małe Instytucje Płatnicze mogą świadczyć wiele różnych usług płatniczych, których to zakres podają w momencie składania wniosku. **Najczęściej udostępnianą usługą jest przekaz pieniężny** – świadczy go aż 80% MIPów. Zapewne wynika to z faktu, że część z nich była wcześniej BUPem (który może zajmować się tylko i wyłącznie przekazami pieniężnymi) i zarejestrowała się jako MIP głównie po to, by móc rozszerzyć skalę działalności i zwiększyć łączną wartość przeprowadzanych w danym miesiącu transakcji.

60% Małych Instytucji Płatniczych zajmuje się prowadzeniem rachunków płatniczych, są one jednak zobowiązane do przestrzegania limitu środków przechowywanych na rachunku jednego użytkownika, wynoszącego 2000 EUR. Podobna liczba MIPów, bo 56%, zajmuje się przeprowadzaniem transferów środków pieniężnych z wykorzystaniem polecenia przelewu.

36% MIPów zajmuje się świadczeniem usług acquiringu, wydawaniem własnych instrumentów płatniczych oraz transferem środków pieniężnych przy użyciu karty płatniczej (lub innego instrumentu płatniczego). Nieco mniej, bo 32% MIPów realizuje polecenia zapłaty. Najrzadziej oferowaną przez Małe Instytucje Płatnicze usługą jest transfer środków w ramach kredytu płatniczego.

07. Jaką formę działalności wybierają MIPy?

Najczęściej wybieraną przez Małe Instytucje Płatnicze formą prowadzenia działalności gospodarczej jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – jako spółka z o.o. działa 12 MIPów, czyli prawie 50%. Często wybieraną formą jest również jednoosobowa działalność gospodarcza, w której to funkcjonuje sześć Małych Instytucji Płatniczych. Co ciekawe, **wszystkie MIPy będące JDG świadczą usługi przekazu pieniężnego, a cztery z nich oferują tylko tę jedną usługę płatniczą.**

20% Małych Instytucji Płatniczych zdecydowało się na prowadzenie działalności jako spółka akcyjna. Oznacza to, że MIP to licencja wykorzystywana nie tylko przez niewielkie podmioty, ale również te dysponujące znacznym kapitałem.

Najrzadziej wybieraną formą działalności jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa: działają w niej tylko dwa MIPy.

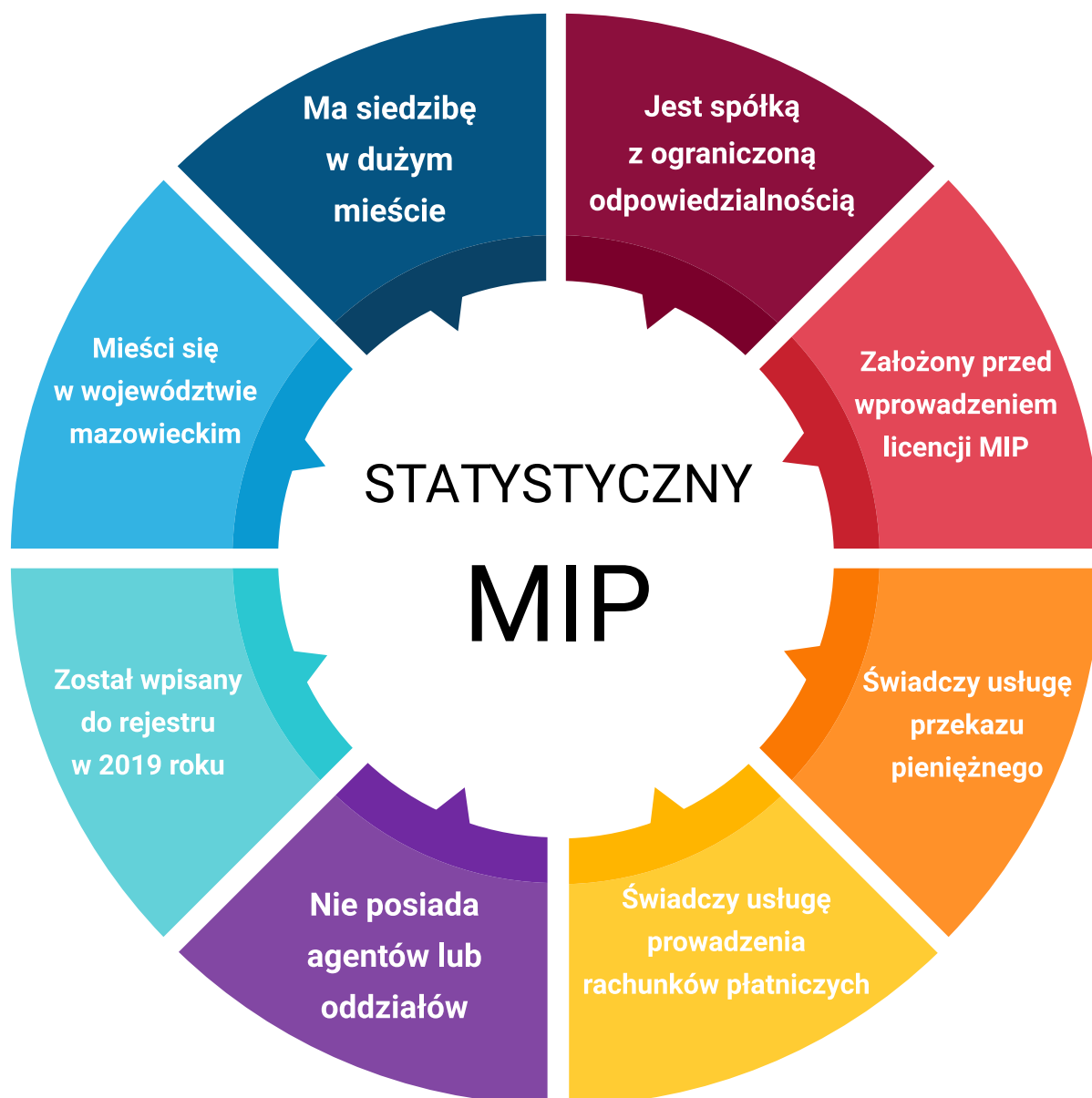

Rys. 9. Forma działalności wybierana przez Małe Instytucje Płatnicze

08. Statystyczny MIP

Z naszego raportu wyłania się pewien **obraz „statystycznego Kowalskiego wśród MIPów”**. Statystyczny polski MIP to spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, z siedzibą w dużym mieście, mieszcząca się w województwie mazowieckim. Najczęściej została ona założona jeszcze przed wprowadzeniem licencji MIP.

Statystyczna Mała Instytucja Płatnicza wpis do rejestru uzyskała w 2019 roku. MIP ten nie posiada agentów lub oddziałów oraz świadczy usługi przekazu pieniężnego i prowadzenia rachunków płatniczych. W tym miejscu warto dodać, że to właśnie brak możliwości prowadzenia rachunków płatniczych był największym problemem BUPów.

Rys. 10. Statystyczna Mała Instytucja Płatnicza

KONTAKT

Legal Geek
ul. Obrońców Westerplatte 2-4/1,
81-706 Sopot (działamy globalnie)

LegalGeek.pl

info@legalgeek.pl

legalgeekpl

Obsługą FinTechów i MIPów kieruje Tomasz Klecor

Tomasz jest ekspertem z zakresu regulacji usług płatniczych. Posiada bogate doświadczenie w prowadzeniu spraw instytucji finansowych przed KNF oraz NBP, a także brytyjskim FCA i niemieckim BaFin. Specjalizuje się również w zagadnieniach związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i bezpieczeństwem transakcji finansowych. Jest autorem licznych publikacji dotyczących prawnych aspektów świadczenia usług płatniczych.

Skontaktuj się z Tomaszem:

tomasz@legalgeek.pl

+48 797 711 924

Zaufali nam m.in.:

PATRONITΞ

